

ARTELE VIZUALE ÎN BRAŞOV

Percepții, oportunități și probleme din perspectiva
artiștilor și managerilor culturali locali

RAPORT DE
CERCETARE -
SINTEZĂ

METODOLOGIA DE CERCETARE

OBIECTIVE

- **identificarea numărului de artiști și de persoane implicate în activități conexe din sfera artelor vizuale la nivel local (curatori, muzeografi, galeriști etc. – denumiți generic **manageri culturali** în cadrul proiectului);**
- **măsurarea gradului de satisfacție al acestora cu privire la **nivelul de dezvoltare** a sectorului în Municipiul Brașov și **potențialul de producție** culturală locală.**

SUPORT TEORETIC

- teorie de conținut despre motivație, teoria ERG a lui Clayton P. Alderfer (1972). Teoria ERG – **Existență (Existence)**, **Relaționare (Relatedness)**, **Dezvoltare (Growth)**;
- cele cinci nevoi din cadrul ierarhiei nevoilor sunt reduse la trei categorii: existență, relaționare și dezvoltare.

MOTIVATIE		
RELATIONARE		
DEZVOLTARE		
EXISTENTA		
	Nevoi financiare	Recompense financiare/ salariul
	Nevoi ne-financiare	<ul style="list-style-type: none"> Flexibilitatea programului Disponibilitatea spațiilor de lucru și amplasarea/proximitatea acestuia Recunoașterea performanței Securitatea conferită de spațiul dedicat locului pentru creația artistică Mărimea spațiului de lucru Promovare
		<ul style="list-style-type: none"> Mediu de lucru dinamic și plăcut Autonomie semnificativă în realizarea sarcinilor și în luare deciziilor Echilibru între muncă și viața privată (work-life balance) Relație bună artist-manager Relațiile afective în cadrul grupului de muncă (nevoia de a împărtăși gânduri, sentimente cu ceilalți) Administrație publică
		<ul style="list-style-type: none"> Oportunități de promovare la nivel local Dezvoltare personală Oportunități de formare Oportunități de dezvoltare a carierei

**CERCETARE
CALITATIVĂ**

FOCUS GRUPURI

- **2 focus grupuri**, unul dedicat **artiștilor vizuali** și al doilea **managerilor culturali** locali;
- **8 participanți** la focusul cu **artiști** și **9 participanți** la focusul cu **manageri**;
- **2 zile**: 29 august 2022 și 31 august 2022
- **1 locație**: Centrul Multicultural al Universității Transilvania din Brașov,
- **2 ghiduri de interviu** pregătite în avans
- **23 de întrebări** pentru **artiști** și **21 de întrebări** pentru **manageri culturali**
- **3 – 3,5 ore** durată fiecărui focus
- **1 facilitatoare**: Ioana Atudorei
- **2 înregistrări**
- **2 transcrieri (53 respectiv 64 de pagini)**
- **300 g cafea, 1,5 kg de fursecuri**

SCOPURI

- delimitarea inițială a **termenilor, tonului și problematicilor cercetării**;
- identificarea preliminară a **nevoile și problemelor**;
- delimitarea **gamei de soluții propuse de către participanți**.

FOCUS GRUP CU ARTIȘTI

Focus grupul cu artiști a avut loc într-o zi de luni, 29 august 2022, cu opt persoane, cinci de gen feminin și trei de gen masculin. Răspunsurile la prima întrebare din cadrul focus grupului clarifică într-o anumită măsură distribuția socio-demografică a acestora (cinci persoane născute în Brașov sau în proximitate, trei persoane născute în altă parte - Drobeta Turnu Severin, Galați, Botoșani), domeniul de pregătire (arhitectură, restaurare, ceramică), locul studiilor (Cluj, Timișoara, București, etc.) precum și nivelul lor de pregătire (doctorat, materat, *self taught*), profesia/ statutul socio-profesional (profesor universitar, angajat, artist independent) și mediile de lucru preponderente (grafică, ceramică, fotografie, design, ilustrație, pictură, *street art*).

FOCUS GRUP CU MANAGERI

Focus grupul cu managerii culturali din Brașov (curatori, muzeografi, organizatori de evenimente, etc. – denumiți generic manageri culturali în cadrul proiectului) a avut loc la o dată ulterioară celui desfășurat cu artiștii, cu alți participanți decât cei prezenți în cadrul primului focus grup, deși în cazul mapării inițiale s-a constatat că o proporție importantă de persoane de la nivelul municipiului fac parte din ambele categorii. La acesta au luat parte nouă persoane, șapte de gen feminin și două de gen masculin. Răspunsurile la prima întrebare din cadrul focus grupului clarifică la rândul lor distribuția socio-demografică a acestora (cinci persoane născute în Brașov sau în proximitate, patru născute în altă parte – Cluj, București, etc.), domeniul de pregătire (litere, istorie, istoria artelor, antropologie, arheologie, artă, economie, etc.), precum și poziția lor în sfera socio-profesională (expert cultural, muzeograf, curator, bibliotecar, referent, manager de instituție publică, manager de instituție privată, etc.) și apartenența lor instituțională.

„Cultura este un factor important pentru dezvoltarea unei societăți și atingerea unui anumit standard de viață”

Ce înseamnă pentru dumneavoastră să fiți MANAGERI CULTURALI în 2022?

Cum vă simțiți, ce simți și de ce?

Deși în conținutul întrebării nu este nicăieri menționat cuvântul dificultate, provocare sau problemă, credem că este semnificativ faptul că cinci persoane dintre cele nouă chestionate aleg să răspundă la această întrebare în sensul dificultăților cu care se confruntă managerii, două persoane răspund folosind termenul de provocări, o singură persoană vorbește despre sursele satisfacției în aceste activități (relația cu artiștii) și doar o singură altă persoană are un discurs în sensul oportunităților. De altfel, ei însiși remarcă în cadrul întrebării cu numărul cinci această abordare:

- *Cred că întrebarea asta a mai fost pusă, dar sub altă formă! Am fost întrebați cum e ca manager și a venit cu problemele!*
- *Da, a venit cu problemele!*
- *A venit cu problemele direct!*

Majoritatea celor întrebați menționează unul sau mai multe dintre următoarele subiecte de preocupare:

- **Bugetele/ finanțările**
- **Birocrația**
- **Formarea echipelor/ relațiile cu colegii**

Rezumatul acestor răspunsuri pot fi la rândul lor redată pe scurt în cuvintele uneia dintre participanții la focus grup: „*(...)este un job care presupune multe provocări mai ales din punct de vedere al părții birocratice, pregăririi documentației, accesării fondurilor, găsirii de resurse, relațiilor cu absolut toate părțile interesate (...)*”

Ce înseamnă, după părerea dumneavoastră, să fii creator de operă de artă în 2022? Deci, ce înseamnă, dincolo de baricade, din perspectiva dumneavoastră și cum credeți că se simt creatorii de operă de artă? Să de ce?

Ierarhizând frecvența răspunsurilor, din perspectiva managerilor culturali, artiștii brașoveni (căci asupra acestora s-au concentrat răspunsurile, deși întrebarea nu delimita acest cadru) sunt în primul rând frustrați. Cu excepția unui singur manager de instituție, care s-a concentrat exclusiv pe relația proprie(i instituții) cu artiștii – despre care acesta afirmă: *Deci se simt extrem de bine valorificați, practic, în fiecare an tot vin la noi, și zic ce mai putem să facem împreună!, toți ceilalți participanți la focus îi văd pe artiști ca fiind frustrați.*

Managerii culturali pun frustrările artiștilor pe seama următoarelor:

1. lipsa de infrastructură (spațiu de creație, întâlnire, expunere) (5)
2. lipsa de înțelegere/ educație/ interes a publicului (4)
3. lipsa unei comunități artistice închegate (3)
4. piață de artă limitată (2)
5. lipsa accesului în instituții publice (2)
6. proiecte de scurtă durată (2)
7. lipsa de comunicare/ deschidere spre colaborare din partea instituțiilor publice (2)
8. lipsa unui calendar de evenimente, aglomerarea evenimentelor într-o singură perioadă și stagnare în rest (2)
9. lipsa de acoperire a activității lor în presă (1)
10. lipsa de seriozitate a solicitărilor de colaborare (1)

Ce înseamnă pentru dumneavoastră să fiți ARTIȘTI în 2022? Cum vă simțiți, ce simți și de ce?

Spre deosebire de managerii culturali, în cazul cărora opt din nouă respondenți au afirmat că din perspectiva lor artiștii brașoveni se simt mai degrabă frustrați din cauza lipsurilor (de infrastructura, piață, public, etc.), doar patru dintre cei opt artiști leagă propria identitate de o serie de frustrări. Aceste frustrări sunt cauzate în două din cele patru cazuri de resursele financiare limitate, într-unul dintre cazuri de lipsa unei comunități artistice închegate (*Mă simt... în contextul Brașovean mă simt separată. Nu știu dacă vă simțiți la fel da nu ne întâlhim, nu ne vedem, nu ne cunoaștem suficient sau deloc*) și într-una altul de raportarea la o serie de standarde personale nerealiste (*Am 63 de ani, am trăit toată viața în această lume a altor artiști și în lumea mea am făcut o greșeală uriașă – să îmi pun ștacheta foarte sus și am ajuns un frustrat perfect.*)

Ceilalți cinci respondenți se concentrează pe rolul artistului în societate: (...) tu ai cumva responsabilitatea să dai mesaje, să creezi mesaje, să creezi condiții pentru oamenii din jur, să trăiască chestii, să înțeleagă chestii(...) sau pe propriile trăiri în raport cu această activitate: *Nu mi-am pus niciodată problema asta dacă sunt sau nu sunt sau cum ar trebui să mă simt. Pentru mine pur și simplu reprezintă bucuria aceea, libertatea, unde pot să las garda jos și să nu am așteptări nici de la mine și să nu aibă așteptări nici cei din jur de la mine, pentru că în general celealte segmente unde activezi, așteptările sunt foarte mari.*

Care sunt problemele cu care se confruntă...

ARTIȘTII

- lipsa unei comunități artistice închegate (5)
- insuficiența resursei umane specializată în management și curatoriat (2)
- lipsa unui spațiu adecvat de întâlnire și activitate (2)
- lipsa/dezinteresul publicului (2)
- lipsa recunoașterii și a ierarhiilor
- dezbinarea și rearea voință a unor participanți din comunitatea artistică

Pentru mine nu e foarte important să am o expoziție. Aș vrea o comunitate.

MANAGERII CULTURALI

- insuficiența resursei umane specializată în cultură (6)
- insuficiența resursei umane specializată în domeniul finanțier pentru cultură (3)
- relația dificilă cu autoritățile (3)
- insuficiența resurselor financiare (2)
- insuficiența spațiilor (2)
- volumul excesiv de muncă (2)
- lipsa de sincronicitate a așteptărilor (organizație – finanțator – public) (2)
- birocratia
- imposibilitatea de recompensare și motivare finanțieră a subalternilor
- termene prea scurte pentru proiecte, care nu încurajează profesionalismul și rezultatele pe termen lung
- apatia publicului

Care sunt punctele slabe la nivelul Brașovului din perspectiva...

ARTIȘTILOR:

- lipsă unui public educat (3)
- lipsă unei infrastructuri de expunere (3)
- relația cu administrația publică (2)
- lipsă de vizibilitate a artei/culturii în spațiul public (2)
- lipsa resurselor financiare (2)
- lipsa unei forme de învățământ superior pentru artă (2)
- birocracia

În cazul managerilor, pe lângă o răspunsurile legate de o abordare coordonată și strategică, unii dintre respondenți au înțeles întrebarea în sensul unei autocritici. Această (auto)critică s-a desfășurat pe trei direcții: inerția, superficialitatea, centralitatea activității lor.

MANAGERILOR CULTURALI

- slaba comunicare a evenimentelor către public - necesitatea unei strategii (de marketing), care ar conduce de la un aspect către celălalt.
- lipsa unui calendar de evenimente,
- unpredictibilitatea evenimentelor,
- lipsa de interes a presei locale,
- lipsa unei identități culturale a Brașovului,
- costurile prohibitive pentru publicitate în mijloacele de transport (care ar avea un potențial ridicat de a ajunge la un public numeros),
- imposibilitatea de a bugeta costuri de publicitate în cazul instituțiilor publice, etc.
- lipsa criticii și a jurnalismului de artă pe plan local

Care sunt punctele tari la nivelul Brașovului din perspectiva...

ARTIȘTILOR

1. *Noi suntem puncte tari, artiștii. / și eu cred că oamenii sunt punctele tari, adică că n-au renunțat, cine n-a renunțat, eu îl consider tare. Facem ce putem ca să rămânem în picioare./ Punctul foarte tare este că artiștii, totuși produc. (3)*

2. *Cred că faptul că există Brașovul ăsta (...) e un oraș turistic și e un oraș care arată bine de afară, carcasa e frumoasă și avem potentialul de a fi în centrul țării.*

3. *Că e loc, e loc de orice./ Punctul tare, e chiar punctul slab. Gândiți-vă că suntem în desert. Da, e un desert cultural, nu e nimic. (2)*

4. *În România încă există libertatea asta, există acel, este chestia noastră balcanică care, atât etnografică, cât și istoria în sine e o amprentă foarte personală a artei noastre, și care consider că, și în România, și în Brașov, este punctul nostru cel mai forte, cine suntem noi.*

5. *(...) mi se pare un oraș care te inspiră peste tot și plin de povești*

MANAGERILOR CULTURALI

1. *Potențialul de creștere.*
2. *(...) multe povești interesante.*
3. *(...) orașul în sine, ce e el și ce reprezintă și istoric și cultural, mă rog ce-a fost și ce a reprezentat.*
4. *(...) multiculturalitatea și faptul că Brașovul este unul dintre orașele dinamice din România, atrage în permanență mulți locuitori.(...) Chiar și puținele evenimente care deja au o anumită tradiție și care atrag.*
5. *Avem foarte, câțiva manageri, foarte buni în Brașov. Oricine și i-ar dori în țara asta și sunt chiar mai iubiți în afară decât sunt la noi.*
6. *Cred că există în Brașov, și nu-i numai o credință, e o certitudine, foarte multă creativitate.*
7. *Cred că un punct tare al Brașovului este felul în care reușește să se prezinte în restul țării rit, dar la nivel de imagine stă bine (...)*
8. *Ca puncte tari aș spune inițiative private făcute cu foarte mari eforturi (...). Deci aceste, din când în când inițiative, ale instituțiilor culturale care creează niște puncte.*
9. *Patrimoniu și abilitatea de a jongla la unor directori de instituții, de a jongla efectiv, în sensul bun al cuvântului. De a se descurca. și reziliența lor.*

Care sunt amenințările la nivelul Brașovului din perspectiva...

ARTIȘTILOR

- absența spațiilor (că ar putea să dispară și cele existente)/ (...) nu există un un centru de gândire, un centru de sinteză și din cauza asta, nu numai din cauza asta, da' în general nici nu ne cunoaștem între noi... nici nu știm cine e artist, cine nu (3)
- insuficiența resursei umane specializată în management și curatoriat (2)
- oboseala artistului care se epuizează în alte activități decât creația
- dézvoltarea haotică și lipsită de strategie
- stagnarea: *Cred că amenințarea e să nu se întâmple nimic bine. E posibil să nu reușim să facem mai mult decât este.*
- orgoliile și disputele: *Cred că amenințarea suntem chiar noi, pentru că de fapt cu toții suntem vinovați de situația în care suntem.*

MANAGERILOR CULTURALI

- migrația în orașe mai dinamice din punct de vedere cultural (4)
- Precaritatea resurselor materiale (menționată de trei persoane), atât a celor financiare cât și a celor de spațiu sau de infrastructură (3)
- Lipsa specialiștilor și a oportunităților de formare la nivel local a acestora (3)
- crizele, cu accent pe cele climatice,
- schimbările legislative,
- instabilitatea cauzată de toți factorii enumerați mai sus,
- dezinteresul publicului și numărul mic de cumpăratori pentru operele de artă (la rândul lor văzute ca o cauză a migratiei artiștilor),
- diversitatea modurilor de lucru la nivelul autorităților locale cu atribuții în cultură și a instituțiilor culturale (incoerență).
- Amenințarea provenind din proximitatea geografică a orașelor București, Sfântu Gheorghe și Sibiu, ca alternative de petrecere a timpului liber și de consum cultural, prin perspectiva unei dinamici culturale mai accentuate, a unui număr mai mare de lucrători cultural și de organizații producătoare de evenimente

Care sunt oportunitățile la nivelul Brașovului din perspectiva...

ARTIȘTILOR

- exact terenul astă liber care ar putea să fie o oportunitate / Cumva niște spații cred că ar șansele și încă deși nu-i târziu culese niște spații industriale care ar fi frumos să fie reconvertite, s-ar crea inclusiv comunitatea pentru că dacă luăm o zonă de la Rulmentul și reușim să facem acolo niște ateliere și expoziții automat poți să vîi și către periferii. /pentru mine e **reconversia funcțională** care acum e în tendințe și putem să profităm. Se întâmplă în Brașov și am putea dobândi niște mici spații...
● Din păcate nu văd oportunități la nivelul orașului, văd din afara orașului, văd din fonduri care vin din afara orașului, dar nu din oraș. (1)

Doar patru persoane răspund, restul de cinci se abțin sau vorbesc despre probleme și amenințări...

MANAGERILOR CULTURALI

- Despre unele dintre punctele slabe sau amenințări unii dintre participanți cred că ar putea fi transformate în oportunități. Așa de pildă, criza ecologică și încălzirea globală ar putea fi o oportunitate de a dezvolta turismul ecologic, **absența unei identități ar putea constitui un punct ideal** pentru **începerea construcției**.
- poziția geografică centrală
- creștere economică preconizată pusă pe seama dezvoltării infrastructurii de transport (în special a aeroportului din proximitate) și a unui fenomen de migrație inversă,(2)
- valorificare a spațiilor care acum zac nefolosite**, cum ar fi turnurile, catacombele și multe alte spații - alea industriale sau multe clădiri de patrimoniu care nu se știe, sunt în aer, cetarea.
- Continuarea unor inițiative care s-au dovedit deja de succes - ex: biletul unic de acces la muzeu și proiectele de artă stradală

Dacă ar fi să asociți a fi manager cultural în Brașov în 2022 cu o mașină, cu un autovehicul, cu ceva, cu ce ați asocia și de ce?

1. *Dacia 1300! Mie mi se pare că merge, te duce undeva, dar trebuie să repari la ea, pe marginea drumului! Tot tu o repari! Cu sârma o mai legi, mai ții volanul, mai ții o portieră cu mâna că nu s-a mai închis, ceva de genul! Tot tu faci, tot tu repari, găsești ce s-a stricat!*
2. *Căruță.*
3. *Matiz! (...) Micuță, se strecoară...*
4. *Ok. Măcar să fiu și eu original! Oltcit!*
5. *Cu un Trabant când plouă! Delicat, ușor, să O roabă!*
6. *Încă o roabă! Are loc, dar trebuie să o duci tu!*
7. *Cred că tractor pentru regim greu de lucru cu cauciuc.all season:*
8. *Tot un Trabant am să zic și eu!*
9. *Un tanc de început de secol 20!*

Cine ar trebui să-i susțină pe artiști din perspectiva...

ARTIȘTILOR

Teoretic, toate.

- *Primăria în primul rând, Consiliul Județean, muzeele, principal Muzeul de artă, mă gândesc apoi poate fi cele de învățământ, Instituțiile care activează în domeniul cultural cum ar fi Filarmonica, cum ar fi Opera, Teatrul. (2)*
- *Mie mi-ar plăcea ca o altă instituție să se implice, ar fi Universitatea Transilvania, mi se pare că acolo e public și ceva, o masă dornică de a gusta chestia asta . (2)*
- *Deci Consiliul Județean, care e vinovat de tot dezastru care există...*

MANAGERILOR CULTURALI

- *Muzeul de artă, deci Muzeul ar trebui să fie primul.*
- *Cred că oricine care vine, dacă se înființează ca o instituție care să aibă această direcție, ei vor putea susține. (...) depinde de calitatea prezentării sau a actului pe care îl faci (...) cred că depinde de foarte multe, de pregătirea acestor organizații, de spațiu pe care îl dețin și așa mai departe.*
- *Eu cred că și UAP-ul, și Uniunea Artiștilor Plastici, da, care are spațiul galeriei Europe și beneficiază de o poziție centrală, deci e vizibilă.*

Care este relația cu creatorii de opere de artă, care ar fi plusurile și care sunt minusurile în relația cu ei?

Același factor, al frustrărilor resimțite de artiști sunt aduse în prim plan. Aceste frustrări sunt deci menționate drept cauza unor relații încărcate de tensiune. În cuvintele unui respondent, această tensiune este cea care marchează relația dintre artiștii și managerii culturali din Brașov. Tensiunea, multe tensiuni adunate din punct de vedere istoric, care efectiv trec peste generații și care se acumulează. Una dintre cele mai mari probleme și aici pot să zic cu ce ne confruntăm noi la muzeu.... Nu avem suficiente resurse de timp și de oameni ca să facem ce trebuie făcut, deci sunt mult prea multe lucruri de care trebuie să ne ocupăm pentru funcționarea optimă a muzeului din toate punctele de vedere, astfel încât să putem să să ne dezvoltăm cu ce avem acum. Deci, la nivel de oameni e oribil, deci ne trebuie un interes foarte mare din partea... nu știu, din partea celor care iau decizii, să să se dicteze o asemenea asemenea direcție. Pe de altă parte, mi se pare că sunt foarte, foarte multe grupuri dezbinăte, împărțite. Nu e foarte clar cine creează, cu câtă seriozitate, cât de constant.

Un al treilea respondent recunoaște la rândul său prin ceea ce spune că relațiile cu artiștii sunt tensionate. El pune aceste tensiuni însă pe lăcomia artiștilor, lipsa lor de flexibilitate și de înțelegere a logicii desfășurării proiectelor culturale.

Același respondent afirmă însă că o altă problemă importantă, care pereclitează relația dintre artiști și manageri culturali este absența curatorilor: *Și noi la nivel de oraș nu avem curatori care să... sau cel puțin nu sunt suficienți curatori care să lucreze împreună cu creatorii și să își facă realmente treaba de curatori, să lucreze ani de zile pe expoziții, pe niște creații care să ducă undeva, să aibă un concept. Deci partea de concept se face la un nivel foarte superficial și sunt niște legături care nu s-au format între manageri sau între persoanele care pot să producă, cei care produc și cei care prezintă, curatorii. Da, deci nu există o legătură și nu există curatori. Deci lipsește aici persoana, persoanele care să să împingă arta în față.*

Care e relația cu managerii de evenimente din zona artistică? Care sunt minusurile și care sunt plusurile în relația cu aceștia?

1. *Eu cred că am o relație bună, atunciă când apare dar, de obicei în cazul meu, nu... Nu am relație cu manageri pentru că nu sunt evenimente în Brașov la care să fiu cooptat. Eu, oricum, mai mult desenez în alte orașe și sunt invitat pe acolo (...) / Cand am avut ocazia a fost o comunicare bună.*
2. *(...) dacă sunt de o anumită generație, ne înțelegem într-un fel, dacă sunt de altă generație, ne înțelegem, dar ne înțelegem altfel. Lucrul pe care, pe care eu nu l-am experimentat în alte locuri. Poate aici mă gândesc la alte țări, eu am niște experiențe în alte țări unde am putut să comunic la fel și cu artiști de-o anumită vârstă, 60 plus - 70, și am comunicat la fel și cu cei de 30-40. Aici simt așa un pic, câteodată un decalaj și nu generalizez (...)*
3. *Managerii de evenimente, pe care i-am întâlnit eu, nu sunt interesați de om, omul cu care vorbesc. Poate că am eu așteptări prea frumoase. Sunt interesați de partea comercială, comunicarea e foarte scurtă și la obiect și atât.*
4. *Eu cred că sunt prea puțini, care sunt activi, sau ,nu știu, care să vină cu cu inițiativele lor. (2) / Si aş zice că poate ar trebui să fie, poate, și pe mai multe nișe. Mi se pare că arta, cel puțin în Brașov, e destul de generală.Ești artist vizual, nu prea sunt separați în categorii sau așa, sau să facă evenimente pe anumite teme .E mai ...Poate ar trebui mai mulți convinși, și pe mai multe teme, diversitate.*
5. *Da, nu pot să zic că am avut o comunicare dezastroasă cu managerii instituțiilor. Cu organizații am colaborat punctual și a fost foarte plăcut ca eram pe același cracă, dar la instituție există această dețașare puțin: noi suntem aici, voi sunteți acolo, dacă vrem să ajutăm, dacă nu, nu.*
6. *Am reușit să fac ceva doar apelând la relațiile de prietenie, niciodată, la nivel profesional.*

Cât de des...

ARTIȘTII (ați vrea să fie organizate evenimente?)

- Tot timpul
- Sa fie lunar.
- **Cât mai multe și noi le selectam după aceea...**
- La fel, cât de des!
- Lunar.
- Eu m-ă mulțumi și cu 2-3 evenimente bune, doar să fie!
- Bilunar.
- **Îndeajuns de des dar îndeajuns de rar încât să pot să produc pentru ele.** Acolo e problema.. am putea avea o mijlocie dar după aia aş regreta că n-am participat la unele și da... nu pot să particip la toate. Pot să am producție, după aia vin prea multe și nu o să am nicio lucrare o lună -două

MANAGERII CULTURALI (ați vrea să organizați evenimente?)

Un respondent, care organizează două evenimente pe an, ar vrea să continue să organizeze același număr de evenimente.

Un respondent care organizează după aproximările sale 4 - 5 proiecte mari pe an afirmă că și-ar dori să organizeze: O expoziție bună pe an, una, dar valoșificată la maxim. Același respondent afirmă: Din proiectele pe care le-am făcut cam 35 % includ artiști locali.

Doi respondenți care organizează aproximativ 6 expoziții pe an afirmă că și-ar dori să organizeze: Maxim 4 pe an, mari, ca să aibă și publicul timp să consume, respectiv: Maxim 2-3 cum spuneam:calitate, calitate, calitate. Nu foarte multe.

Un respondent care a organizat cu o mână de prieteni sub forma unui grup de inițiativă civică culturală, numai cu artiști locali o expoziție de pictură afirmă că și-ar dori să organizeze: Măcar un eveniment pe lună de orice natură.

La unul dintre respondenți aceste întrebări nu se aplică, nefind direct organizator de expoziții. Celălalt participant prezent alege să nu răspundă.

Peste 5 ani...

ARTIȘTII se văd:

- Mai bine. Undeva mai bine. (...) Mai realizat. În domeniul astă sau, nu pot zice finanțar, ci eu față de mine, să mă simt mai... mai bine, că am făcut ceva.
- Eu sper să avem ceea ce ne dorim!
- Îmi doresc să am mai mult timp pentru arta liberă, a mea.
- Probabil făcând același lucru, în cazul în care infrastructura... sau în atelier, spațiul de expoziție se va modifica, atunci poți să-ți schimbi modul în care te adresezi. Da, poate dacă nu pe termen mediu, poate mediu spre extins așa, eu m-aș vedea proiectând un spațiu pentru artiști, pentru noi.
- Tot unde sunt.

MANAGERII CULTURALI se văd:

- Nu știu ce să zic... probabil lucrând în niște proiecte culturale ample, pentru că și acum e plin de frustrări, adică speranța moare ultima.
- Mi-ar plăcea să ajung să facem evenimentele pur publice, așa încât în parcuri, pe străzi, la difuzeoare, în autobuze să se recite mult mai multă poezie.
- În situația fericită în care o să am mai multe instituții în subordine în sensul mărășii numărului lor și pe grade diferite. În situația în care a reușit să aprob finanțări (...) pentru evenimente pe gustul publicului și care să vină în educare.
- **Foarte foarte greu de spus, sincer, ori într-o poziție în care să să pot să iau mai multe decizii ori afară din Brașov.** (...) În 5 ani sincer eu aş vrea să să fiu un promotor al culturii pentru un public educat, deci pentru un public care începe să înțeleagă cultura, să înțeleagă arta vizuală și să o aprecieze.
- Da, cumva atât de frumos spunea Kafka pe termen lung vom fi puțin morți, dar poate ca la un orizont de 5 ani se pot întrevedea niște speranțe culturale pentru Brașov, îl văd bine. Văd foarte optimist (...) Pentru că ține de noi să să fim. În momentul în care începem lamentările, jeluirile, tânguielile, nu ne ajută cu absolut nimic. Să construim câte puțin.

„Eu nu cred în planeta asta utopică în care toți artiștii sunt laolaltă și se înțeleg bine, că experiența mea de viață mi-a arătat că artiștii sunt niște oameni cu niște egouri foarte mari, și atunci ar trebui ca fiecare să aiba spațiul lui în care să se desfășoare și fiecare are nevoie de mai mult sau mai puțin din tot ce e în jurul lui. (...) planeta mea preferată ar fi o uzină părăsită plină de ziduri pe care să pot să desenez și nu am nevoie neapărat de un public pentru asta. Alt cineva are nevoie de un *white cube* și de expunerea asta și atunci amândouă părțile sunt valide în ceea ce vor ele să transmită din punct de vedere artistic.”

„Eu pot să mă imaginez un scenariu ideal pe această planetă în condițiile noastre. E și prima imagine pe care o am, este un oraș care are foarte multe ateliere, cu artiști, care creează cu ușa deschisă și oameni care circulă, care merg care cumpără direct de la artist. Îmi imaginez efectiv un schimb, un dialog între artiști și oamenii care vin să vadă, părinți cu copii și efectiv există acest dialog și există această circulație între oameni care merg și îi cunosc pe artiști față în față. Deci îmi imaginez practic o comunitate de oameni pentru care arta contează și artiștii simt că ceea ce fac este important pentru societate.”

Manager
cultural

CERCETARE CANTITATIVĂ

UNIVERSUL CERCETĂRII

- artiști și manageri care activează la nivel local;
- unitatea de analiză este reprezentată de artiști, respectiv manageri;
- unitatea de eșantionare este reprezentată de domeniul de activitate (pictură, sculptură etc.).

METODOLOGIE

- metoda anchetei sociologice, tehnica interviului, instrumentul principal de culegere a datelor – chestionarul structurat;
- chestionarul autoadministrabil a fost realizat cu ajutorul platformei Google Forms.

EŞANTIONARE

- teoretică, neprobabilistă;
- eșantionul a fost stratificat pe generații și profiluri diferite la nivelul producției artistice;
- respondenții au fost selectați pe baza disponibilității: artiști 50/250, manageri 19/60.

INSTRUMENTUL DE CERCETARE ȘI ORGANIZAREA CERCETĂRII

- chestionar structurat cu întrebări închise, precodificate ce necesită o singură variantă de răspuns sau mai multe, și întrebări deschise;
- chestionarul a fost autocompletat de către respondenți în perioada 22.09–31.10 2022.

ANALIZA DATELOR

- 68,4% (13) manageri de gen feminin și 31,6% (6) manageri de gen masculin
- 76% (38) artiști de gen feminin și 24% (12) artiști de gen masculin;
- 10,53% (2) manageri între 25-34 de ani, 26,32% (5) între 35-44 de ani, 52,63% (10) între 45-54 de ani, 10,53% (2) între 55-64 de ani.
- 8% (4) artiști între 18-24 ani, 24% (12) între 25-34 de ani, 38% (19) între 35-44 de ani, 16% (8) între 45-54 de ani, 10% (5) între 55-64 de ani și 8% (4) între 65-74 de ani.

PROFILUL RESPONDENȚILOR

72% dintre **ARTIȘTII VIZUALI** au **o oarecare educație formală** în domeniul artelor vizuale

Aproape **jumătate** au **studii universitare de profil**

Aproape **o treime** sunt **membri ai unei organizații** cu activitate în domeniul artelor vizuale

local

au avut **peste 10 participări**

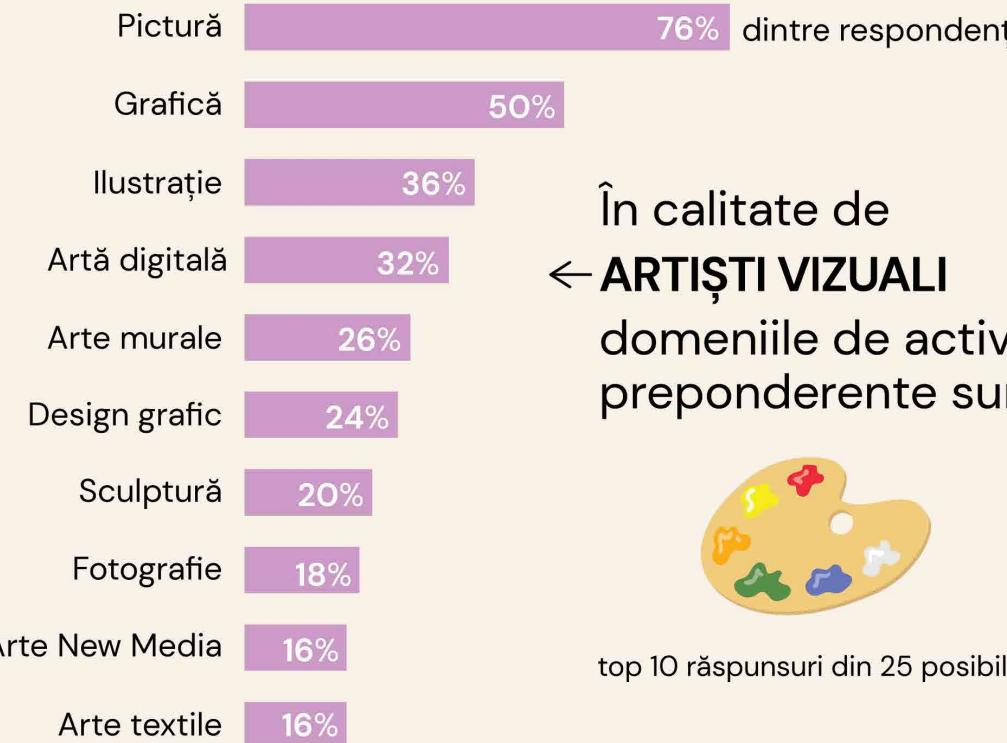
național

la evenimentele publice
din sfera artelor vizuale
în ultimii 10 ani la nivel

internațional

PROFILUL RESPONDENȚILOR

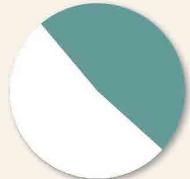

În calitate de
← ARTIȘTI VIZUALI
domeniile de activitate
preponderente sunt:

top 10 răspunsuri din 25 posibile

PROFILUL RESPONDENȚILOR

48% dintre **ARTIȘTII VIZUALI** spun că **activitatea lor artistică** e activitatea principală

O treime își câștigă **majoritatea veniturilor** din **activitatea artistică**

Cât câștigă în medie din vânzarea / comisionarea unei lucrări de artă?

nimic / nu e cazul	1-100 euro	31%	101-200 euro	200+ euro
--------------------	------------	-----	--------------	-----------

jumătate (53%) câștigă între 1 și 200 euro pe lucrarea vândută / comisionată

Câte lucrări reușesc să vândă anual?

zero	31%	1-5 lucrări	45%	5-10	10+
------	-----	-------------	-----	------	-----

ATELIER

- Aveți un atelier?
NU 48% / DA 52%
- Cine v-a pus la dispoziție atelierul?
84% și-au organizat în propria reședință sau au închiriat
- Cine credeți că ar avea **responsabilitatea** să vă pună la dispoziție un atelier?
Eu însuși 42% Primăria Brașov 22% UAP 16%

SPAȚII EXISTENTE DE EXPUNERE

- Ați fost invitat să expuneți în spațiul X ? 66% - 100% NU | max. 17 respondenți invitați de un același spațiu
- Ați acceptat invitația? – majoritatea au acceptat invitația, refuzurile bazându-se pe motive de tipul „nu am ce expune”, „nu sunt pregatit/ă”, „spațiul de expunere e impropriu”
- Ați colaborat sau ați colabora? – în cea mai mare măsură răspunsurile sunt „nu am colaborat dar aş vrea să colaborez”

GRADUL GENERAL DE SATISFACTION CU PRIVIRE LA ARTELE VIZUALE ÎN MUNICIPIUL BRAŞOV

ARTIȘTI VIZUALI ↓

MANAGERI CULTURALI ↓

În ce măsură considerați că autoritățile responsabile de domeniul cultural local se implică în susținerea acestuia?

în mică și foarte mică măsură

84%

65%

În ce măsură considerați că creatorii de opere de artă de la nivel local dispun de infrastructura necesară pentru **producția** lucrărilor lor?

în mică și foarte mică măsură

82%

82%

În ce măsură considerați că creatorii de opere de artă de la nivel local dispun de infrastructura necesară pentru **expunerea** lucrărilor lor?

în mică și foarte mică măsură

76%

71%

În ce măsură considerați că creatorii de opere de artă de la nivel local dispun de infrastructura necesară pentru **comercializarea** lucrărilor lor?

în mică și foarte mică măsură

86%

82%

Răspunsuri posibile: 1) în foarte mică măsură, 2) în mică măsură, 3) nici în mică, nici în mare măsură,
4) în mare măsură, 5) în foarte mare măsură

GRADUL GENERAL DE SATISFACTION CU PRIVIRE LA ARTELE VIZUALE ÎN MUNICIPIUL BRAŞOV

ARTIȘTI VIZUALI ↓

MANAGERI CULTURALI ↓

În ce măsură considerați că domeniul artelor vizuale dispune de oportunități de formare profesională la nivelul Municipiului Brașov?

în mică și foarte mică măsură

80%

88%

În ce măsură considerați că sunt organizate la nivelul Municipiului Brașov evenimente care să faciliteze interacțiunea artiștilor tineri cu artiștii cunoscuți la nivel local?

în mică și foarte mică măsură

92%

65%

În ce măsură considerați că sunt organizate la nivelul Municipiului Brașov evenimente care să faciliteze interacțiunea creatorilor de artă de la nivel local cu cei de la nivel național?

în mică și foarte mică măsură

86%

65%

În ce măsură considerați că sunt organizate la nivelul Municipiului Brașov evenimente care să faciliteze interacțiunea creatorilor de artă de la nivel local cu cei de la nivel internațional?

în mică și foarte mică măsură

88%

71%

Răspunsuri posibile: 1) în foarte mică măsură, 2) în mică măsură, 3) nici în mică, nici în mare măsură,
4) în mare măsură, 5) în foarte mare măsură

GRADUL GENERAL DE SATISFACTION CU PRIVIRE LA ARTELE VIZUALE ÎN MUNICIPIUL BRAŞOV

ARTIȘTI VIZUALI ↓

MANAGERI CULTURALI ↓

În ce măsură considerați că artiștii se bucură de **respectul** autorităților locale?

în mică și foarte mică măsură

82%

65%

În ce măsură considerați că artiștii se bucură de **susținerea** autorităților locale?

în mică și foarte mică măsură

84%

71%

În ce măsură considerați că artele vizuale sunt **promovate la nivel local în mediul offline** (presă, radio, Tv, bannere, panouri vizuale pentru reclamă stradală și alte locuri de plasare)?

în mică și foarte mică măsură

86%

76%

În ce măsură considerați că artele vizuale sunt **promovate la nivel local în mediul online** (site-uri, Facebook, Instagram, Twitter, TikTok)?

în mică și foarte mică măsură

78%

41%

Răspunsuri posibile: 1) în foarte mică măsură, 2) în mică măsură, 3) nici în mică, nici în mare măsură, 4) în mare măsură, 5) în foarte mare măsură

GRADUL GENERAL DE SATISFAȚIE CU PRIVIRE LA ARTELE VIZUALE ÎN MUNICIPIUL BRAȘOV

Câtă ARTIȘTI VIZUALI ↓ spun că la nivelul Municipiului Brașov sunt *puține și foarte puține...*

Răspunsuri posibile: 1) foarte puține, 2) puține, 3) nici multe, nici puține, 4) multe, 5) prea multe

GRADUL GENERAL DE SATISFACTION CU PRIVIRE LA ARTELE VIZUALE ÎN MUNICIPIUL BRAŞOV

ARTIȘTI VIZUALI ↓

MANAGERI CULTURALI ↓

În ce măsură considerați că populația din Municipiul Brașov este **interesată** de producția creatorilor de opere de artă de la nivel local?

în mică și foarte mică măsură

58%

65%

În ce măsură considerați că populația din Municipiul Brașov este **încurajată să se educe** în sfera artelor vizuale?

în mică și foarte mică măsură

92%

82%

În ce măsură considerați că populația din Municipiul Brașov este **încurajată să participe** la evenimente dedicate artelor vizuale?

în mică și foarte mică măsură

80%

65%

GRADUL GENERAL DE SATISFACTION CU PRIVIRE LA ARTELE VIZUALE ÎN MUNICIPIUL BRAŞOV

ARTIȘTI VIZUALI ↓

MANAGERI CULTURALI ↓

În ce măsură considerați că populația din Municipiul Brașov este încurajată să achiziționeze opere de artă?

în mică și foarte mică măsură

82%

71%

În ce măsură considerați că populația din Municipiul Brașov este încurajată să susțină artiștii locali?

în mică și foarte mică măsură

88%

76%

În ce măsură considerați că sunt facilitate la nivel local împărtășirea valorilor și creativității între membrii comunităților?

în mică și foarte mică măsură

84%

76%

Răspunsuri posibile: 1) în foarte mică măsură, 2) în mică măsură, 3) nici în mică, nici în mare măsură, 4) în mare măsură, 5) în foarte mare măsură

ACTIVITATEA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN DOMENIUL CULTURII

MANAGERII CULTURALI consideră că sunt în mare și foarte mare măsură **necesare** și mai degrabă **insuficiente** ↓
(majoritate absolută sau relativă)

- Deschiderea spațiilor** instituțiilor publice către operatorii culturali independenți
- Documente strategice** în plan cultural la nivelul Municipiului Brașov (studii, strategii)
- Facilitări de autorizare** (ISU, Mediu, Patrimoniu, etc.) pentru activități culturale
- O **unitate de management cultural integrat** la nivelul Municipiului Brașov
- Politici culturale** adecvate și coerente la nivelul Municipiului Brașov
- Politici culturale **progresiste** la nivelul Municipiului Brașov
- Resursa umană cu expertiză** în domeniul cultural, la nivelul **Primăriei Brașov**
- Resursa umană cu expertiză** în domeniul cultural, la nivelul **Consiliului Județean**
- Structuri de comunicare** și facilități dedicate pentru operatori culturali la nivelul furnizorilor locali de utilități și servicii
- Un **calendar de evenimente** coordonat la nivelul Municipiului Brașov
- Un **fond cultural local**
- Un **regulament de ocupare a domeniului public** pentru activități culturale
- Utilizarea patrimoniului material** existent pentru activități culturale

ACCESUL LA FINANȚĂRI PUBLICE

ARTIȘTI VIZUALI ↓

Cum apreciază **accesarea** finanțărilor publice pentru cultură?

Cum apreciază **comunicarea** cu instituțiile finanțatoare din domeniul culturii?

Cum apreciază aflarea **informațiilor** cu privire la finanțările publice pentru cultură?

Cel mult **14%** dintre respondenți au avut
acces la finanțări publice

Răspunsuri posibile: 1) foarte dificilă, 2) dificilă, 3) nici dificilă, nici ușoară, 4) ușoară, 5) foarte ușoară

ACCESUL LA FINANȚĂRI PUBLICE

MANAGERI CULTURALI ↓

Cum apreciază **accesarea** finanțărilor publice pentru cultură?

dificilă și foarte dificilă

59%

Cum apreciază **comunicarea** cu instituțiile finanțatoare din domeniul culturii?

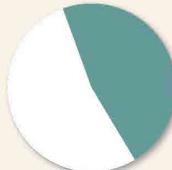
dificilă și foarte dificilă

69%

Cum apreciază aflarea **informațiilor** cu privire la finanțările publice pentru cultură?

dificilă și foarte dificilă

53%

Aproape **jumătate** dintre respondenți au avut **acces direct la finanțări publice**

Răspunsuri posibile: 1) foarte dificilă, 2) dificilă, 3) nici dificilă, nici ușoară, 4) ușoară, 5) foarte ușoară

GRADUL GENERAL DE SATISFACTION CU PRIVIRE LA ARTELE VIZUALE ÎN MUNICIPIUL BRAŞOV

MANAGERI CULTURALI ↓

În ce măsură considerați că managerii culturali se bucură de **respectul** autorităților locale?

în mică și foarte mică măsură 59%

În ce măsură considerați că managerii culturali se bucură de **susținerea** autorităților locale?

în mică și foarte mică măsură 59%

În ce măsură considerați că sunt organizate la nivelul Municipiului Brașov evenimente care să faciliteze **interacțiunea managerilor culturali cu responsabilii din instituțiile publice**?

în mică și foarte mică măsură 76%

În ce măsură considerați că sunt organizate la nivelul Municipiului Brașov evenimente care să faciliteze **interacțiunea managerilor culturali de la nivel local cu artiștii locali**?

în mică și foarte mică măsură 65%

Răspunsuri posibile: 1) în foarte mică măsură, 2) în mică măsură, 3) nici în mică, nici în mare măsură, 4) în mare măsură, 5) în foarte mare măsură

Un proiect al Asociației ORICUM

Echipa de cercetare:

Ioana Atudorei,

Ionela-Andreea Ghețe,

Mara Oprisiu

Manager de proiect:

Sabina Baciu

Parteneri:

